

25 KM
fietsen

Fietsen langs forten en over liniedijken

van de Stelling van Amsterdam

Fietsen door de verdedigingslinie van de Stelling van Amsterdam

Lengte: ca. 25 km

Start/eindpunt: Fort bij Krommeniedijk, Lagendijk 22, Uitgeest
Bij het fort is parkeerruimte aanwezig en oplaadpunten voor e-bikes

OV: NS Station Uitgeest / NS Station Krommenie-Assendelft met de OV-Fiets

Eten & drinken: Theeschenkerij bij Belevingscentrum Fort bij Krommeniedijk

Tekst: Arthur Schaafsma (Natuurlijke Zaken)

Bijzonderheden:

- Fort bij Krommeniedijk biedt u de mogelijkheid om uw e-bikes op te laden.
- U kunt het Belevingscentrum Fort K'IJK bezoeken. Beleef hier hoe de Stelling eerst de mens en later het landschap beschermd. In het fort kunt u gebruik maken van een audiotour: Stemmen van de boswachter en fortwachter nemen u mee langs een lichtlijn door het fort. Kijk voor actuele openingstijden op www.fortkijk.nl

Genieten van een weids en groen landschap langs forten en over liniedijken

De verdedigingslinie rondom Amsterdam bevatte een ingenieus systeem dat de stad moest beschermen tegen vijandige aanvallen en was gebaseerd op de kracht van het bestaande polderlandschap: het onder water zetten van het land. De hoger gelegen dijken bleven droog en werden voorzien van verdedigbare forten. Deze fietstocht loopt over deze 'accessen' en toont het groene en verrassend open karakter van dit gebied dat mede ontstond omdat de schootvelden door militaire wetgeving open bleven.

Kijkpunten en fietsroute

1

Fort K'IJK

In Fort bij Krommeniedijk kom je in het belevingscentrum alles te weten over Natuur & Landschap. Vanaf het uitkijkpunt kijk je de open polder in waar jaarrond heel veel vogels zitten. In het voorjaar (maart) wordt een deel van het land rond het fort onder water gezet waar duizenden weidevogels op af komen.

Verlaat Fort K'IJK, RA naar Busch en Dam.

2

Knotbomen op de liniedijk

Van oudsher was de gehele Stelling van Amsterdam voorzien van beplanting die de forten en liniedijken camouflleerde. Er stonden veelal iepen, essen en knotwilgen. Deze knotwilgen zijn nog van de originele aanleg en ruim 100 jaar oud.

3

Noorderham / Zuiderham

De Noorder- en Zuiderham en de Crommenije zijn restanten van de voormalige waterverbinding tussen het Alkmaardermeer en het IJ bij Amsterdam. De naam Crommenije komt van Kromme IJ. De plassen bieden ruimte aan veel watervogels.

Steek de Provinciale weg RD over bij de verkeerslichten.

4

Fort aan den Ham

Fietsend over Busch en Dam, genoemd naar het buurtschap, passeren we Fort aan den Ham. Dit fort is gebouwd ter verdediging van de spoorlijn. De beplanting rondom dit fort is nog authentiek. Dit fort is geregeld open en is ingericht als museum. Het museum is open van april t/m oktober, elke laatste zondag van de maand, van 11 tot 16 uur.

Steek RD de Communicatieweg over naar Genieweg. Ga RD naar Sint Aagtendijk.

5

Fort bij Veldhuis

Fort bij Veldhuis is samen met Fort Vijfhuizen een van de oudste betonnen forten van de Stelling van Amsterdam. Het museum met als thema 'Luchtoorlog' is elke zondag in de maanden mei tot en met oktober open.

Genieten van een weids en groen landschap langs forten en over liniedijken

6

Natuurgebied Aagtendijk

Natuurgebied Aagtendijk is in beheer bij Landschap Noord-Holland. Dit gebied is met name interessant voor vogels, zoals de Rietgors, Blauwborst, Kleine Karekiet en Rietzanger. Er wordt naar gestreefd om de liniedijken bloemrijker te maken.

Na tunnel LA naar Vuurlinie. LA over viaduct A9. Langs rotonde, RA naar Vuurlinie. RD de weg vervolgen op de Hogedijk.

7

Fort a/d Sint Aagtendijk

Fort aan de St. Aagtendijk is onlangs gerestaureerd en heeft een nieuwe bestemming gekregen als Muziekfort. Het fort is voor een groot deel bedekt met kalkrijk duinzand en is 's zomers geel gekleurd door het bloeiende jacobskruiskruid. Ondanks haar ligging langs de A9 is het terrein opvallend stil. Het fort is alleen op open dagen toegankelijk.

8

Vuurlinie

Veel van de wegen in deze route hebben namen die te maken hebben met de militaire geschiedenis. Voorbeelden hier van zijn de Vuurlinie, Communicatieweg, Militaire weg en Genieweg.

9

Fort Zuidwijkermeer

Fort Zuidwijkermeer is gebouwd in 1903 ter verdediging van het Noordzeekanaal. Het ligt in de Wijkermeerpolder, een polder die is ingepolderd rond 1877 bij de aanleg van het Noordzeekanaal. Na restauratie is dit fort in gebruik als locatie om kaas te laten rijpen.

LA bij Kanaalweg.

10

Zeedijk

De Noorder IJ- en Zeedijk moest vanaf 1300 bescherming bieden tegen de invloeden van water van het Wijkermeer en het IJ. De grillige vorm van de dijken, die in de loop der eeuwen steeds verhoogd en versterkt werden, is het gevolg van een groot aantal dijkdoorbraken. Hierdoor kreeg de Noorder IJ en Zeedijk op den duur het huidige bochtige verloop.

Kruising Vonderweg, RA en blijf Zeedijk volgen. RD naar Groenedijk. RD bij kruising, LA & RA naar Busch en Dam.

11

Kruitmagazijn

Het Bomvrije Kruitmagazijn is gebouwd op een strategische locatie waar de Aagtendijk, Assendelverdijk en de Uitgeesterdijk samenkomen. De vier munitielokalen werden gebruikt voor het opslaan van projectielen, buskruit en als vulplaats. Het magazijn is bedekt met een aarden dekking om inslagen van vijandelijk vuur op te vangen.

Na Kruitmagazijn RA naar Busch en Dam. RD over Provinciale weg naar Busch. RD naar fietspad Westdijk. LA naar Krommenieweg. RD naar Fort K'UJK.

Uitgave van:
Stichting Landschap Noord-Holland
Tel. 088-00 64 400, info@landschapnoordholland.nl
▸ landschapnoordholland.nl/wandelen

Foto's: Ronald van Wijk, Henk van Bruggen, Menno Schaefer, Jos Teeuwisse